

SILVA POCYTĖ APIE DIDLIETUVIŲ IR MAŽLIETUVIŲ RAIDOS SKIRTUMUS

Istoriografijoje nėra pakankamai išsamiai ir objektyviai ištyrinėta Mažosios ir Didžiosios Lietuvos vienybės arba integracijos idėja XIX—XX amžių sandūroje. Nepaisant kalbos ir kilmės giminiškumo, kultūrinį suartėjimą stabdė istorijos vyksmo suponuota skirtinga didlietuvių ir mažlietuvių politinė-valstybinė tradicija, skirtingas kraštų ekonominis lygmuo ir besiskirianti religinė-kultūrinė aplinka, Didžiojoje Lietuvoje paremta katalikiška lenkiška, Mažojoje Lietuvoje - protestantišką vokišką tradicija. Politinio integralumo idėja iki pat Pirmojo pasaulinio karo liko iš viso nediskutuota tema. Kultūrinis bendradarbiavimas tarp mažlietuvių ir didlietuvių spaudos draudimo metais, Didžiosios Lietuvos istorijos ir kultūros simbolių perkėlimas į mažlietuvių kultūrinę liberalaus pasaulietinio judėjimo terpę nebuvo masinis, nes daugumai mažlietuvių, saistomų konservatyvių ir surinkiminio sąjūdžio proteguotų idėjų, integracinės Didžiosios ir Mažosios Lietuvos apraiškos buvo nesuprantamos ir nepriimtinos.

Silva Pocyte, *Mažlietuviai Vokietijos imperijoje 1871–1914*, Vilnius: Vaga, 2002, p. 263.